

POSTANOWIENIE

Dnia 19 grudnia 2017 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Katarzyna Gonera (przewodniczący)

SSN Zbigniew Korzeniowski

SSN Piotr Prusinowski (sprawozdawca)

w sprawie z powództwa A. S.

przeciwko "L." Spółce z ograniczoną odpowiedzialnością w K. (poprzednio "I."

Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością w K.)

o ustalenie istnienia stosunku pracy i dopuszczenie do pracy

w postępowaniu ze skargi o wznowienie postępowania zakończonego

prawomocnym wyrokiem Sądu Okręgowego w Ł. z 25 lutego 2016 r., sygn. akt VII

Pa .../15

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy, Ubezpieczeń

Społecznych i Spraw Publicznych w dniu 19 grudnia 2017 r.,

zażalenia powoda na postanowienie Sądu Okręgowego - Sądu Pracy i

Ubezpieczeń Społecznych w Ł.

z dnia 29 czerwca 2017 r., sygn. akt VIII Pa .../16,

I oddala zażalenie,

II zasądza od powoda na rzecz pozwanego 240 zł (dwieście czterdzieści) tytułem zwrotu kosztów postępowania zażaleniowego.

UZASADNIENIE

Sąd Okręgowy rozpoznawał skargę powoda A. S. o wznowienie postępowania zakończonych wyrokiem tego Sądu z dnia 25 lutego 2016 r. Postanowieniem z dnia 29 czerwca 2017 r. skarga została odrzucona.

Sąd ustalił, że wyrokiem z dnia 11 września 2013 r., Sąd Rejonowy w K., oddalił powództwo A. S. skierowane przeciwko I. Sp. z o.o. w K. (obecnie „L.” Sp. z o.o.) o ustalenie stosunku pracy i dopuszczenie do pracy. Apelację od powyższego orzeczenia wniósł powód, zaskarżając wyrok w całości. Sąd Okręgowy wyrokiem z dnia 13 maja 2014 r. oddalił apelację powoda. Od powyższego wyroku skargę kasacyjną wniósł powód. Wyrokiem z dnia 8 września 2015 r. w sprawie I PK 282/14 Sąd Najwyższy uchylił wyrok Sądu Okręgowego z dnia 13 maja 2014 r. i przekazał sprawę Sądowi Okręgowemu do ponownego rozpoznania i orzeczenia o kosztach postępowania kasacyjnego. Po ponownym rozpoznaniu sprawy, Sąd Okręgowy wyrokiem z dnia 25 lutego 2016 r. w pkt. I zmienił wyrok Sądu Rejonowego w K. z dnia 11 września 2013 r. w ten sposób, że ustalił, że powód był zatrudniony w pozwanej spółce na podstawie umowy o pracę zawartej na czas nieokreślony (pkt. I), oddalił powództwo w zakresie roszczenia o dopuszczenie do pracy (pkt. 2).

Skarga o wznowienie postępowania oparta została na przesłance z art. 403 § 2 k.p.c. Powód wskazał na wykrycie okoliczności popartych środkiem dowodowym w postaci pisma pracodawcy z dnia 5 września 2012 r., które zawierało odpowiedź pozwanego na oświadczenie powoda w przedmiocie porozumienia o rozwiązaniu łączącego strony stosunku pracy. W ocenie skarżącego okoliczność ta ma znaczenie dla wyniku sprawy, uwiarygadnia bowiem zachowanie terminu przeznaczanego na wniesienie pozwu o dopuszczenie do pracy. W skardze powód przyznał, że nie mógł skorzystać z tego pisma w trakcie postępowania przed Sądem Rejonowym i Okręgowym, gdyż dokument ten zaginął podczas przekazywania go pełnomocnikowi (w ramach korespondencji mailowej).

Sąd Okręgowy uznał, że skarga o wznowienie postępowania podlega odrzuceniu. Argumentował, że w orzecznictwie Sądu Najwyższego przyjmuje się zgodnie, iż termin do wniesienia skargi o wznowienie postępowania opartej na wykryciu nowych okoliczności faktycznych lub środków dowodowych (art. 403 § 2 k.p.c.) biegnie od dnia, w którym strona dowiedziała się o tej podstawie w sposób wiarygodny i mogła ocenić jej prawdopodobny wpływ na wynik sprawy. Dla

początku biegu omawianego terminu nie ma znaczenia, kiedy strona uświadomiła sobie, że zachodzi podstawa do wznowienia postępowania. Przepis art. 407 § 1 k.p.c. nie wiąże bowiem świadomości strony o istnieniu podstawy do wznowienia postępowania z pewnością i wiarygodnością co do jej istnienia, a zatem wnosząc skargę strona nie musi mieć pewności, że podstawa taka rzeczywiście zachodzi. W rezultacie, jeżeli pismo pracodawcy z dnia 5 września 2012 r. zostało doręczone powodowi w dniu 8 września 2012 r. (potwierdzenie odbioru - k. 73), to należy uznać, że skarżący z tą datą dowiedział się o istnieniu okoliczności faktycznych mających wpływ na wynik sprawy. Złożenie zatem przez niego skargi o wznowienie postępowania dopiero w dniu 26 października 2016 r. nastąpiło z przekroczeniem 3-miesięcznego terminu przewidzianego dla jej wniesienia, co uzasadnia odrzucenie skargi z mocy art. 410 § 1 k.p.c.

Niezależnie od przekroczenia terminu, Sąd drugiej instancji uznał, że skarga podlega odrzuceniu ponieważ przywołana przez powoda podstawa wznowienia postępowania z art. 403 § 2 k.p.c. w rzeczywistości nie występuje. Stwierdził, że podstawą wznowienia postępowania mogą być jedynie takie okoliczności i dowody, które istniały w trakcie poprzedniego postępowania, ale były dla strony obiektywnie niemożliwe do ujawnienia. Jest przy tym istotne, że owa obiektywna niemożność ujawnienia omawianych dowodów i okoliczności nie jest tożsama z samym ich niezgłoszeniem w toku postępowania lub z samą niewiedzą strony o tych okolicznościach, ale wymaga wskazania obiektywnych przeszkód, które uniemożliwiały stronie zapoznanie się z nimi i ich powołanie w sprawie. Określona w art. 403 § 2 k.p.c. podstawa skargi o wznowienie postępowania nie zachodzi, jeżeli w poprzednim postępowaniu istniała obiektywna możliwość powołania się na okoliczności faktyczne lub środki dowodowe, a zaniechanie strony w tym przedmiocie było następstwem jej zaniedbań, opieszałości, zapomnienia, czy błędnej oceny potrzeby ich powołania.

Transponując powyższe reguły na grunt rozpoznawanej sprawy, Sąd Okręgowy doszedł do wniosku, że podniesiony w skardze zarzut mający stanowić podstawę wznowienia postępowania nie dotyczy okoliczności nieujawnialnej, a jedynie nieujawnionej. Powód podniósł bowiem, że po otrzymaniu pisma pozwanej z dnia 5 września 2012 r., stanowiącego odpowiedź na jego oświadczenie w

przedmiocie uchylenia się od skutków prawnych swego oświadczenia woli dotyczącego porozumienia o rozwiązaniu łączącego strony stosunku pracy, przesłał je do reprezentującego go adwokat za pomocą poczty elektronicznej w dniu 14 września 2012 r. Powód wskazał także, że nie mógł skorzystać z tego dokumentu, powołując go jako dowód w poprzednim postępowaniu, ponieważ dokument ten zaginął podczas przekazywania go w ramach korespondencji mailowej, o czym dowiedział się porządkując skrzynkę mailową w dniu 12 sierpnia 2016 r.

Analizując te twierdzenia, Sąd drugiej instancji uznał, że nie mogą one stanowić podstawy wznowienia. Skarżący wyraźnie bowiem oświadczył, że otrzymał odpowiedź pozwanego z dnia 5 września 2012 r., którą następnie przesłał drogą mailową. Wobec powyższego nie ulega wątpliwości, iż już na wcześniejszym, etapie postępowania można było skorzystać z tego środka dowodowego, bowiem był on w posiadaniu powoda - otrzymał go za pośrednictwem poczty. Reasumując - pismo z dnia 5 września 2012 r. - nie stanowi nowego dowodu w rozumieniu art. 403 § 2 k.p.c., albowiem było ono dowodem, z którego strona powodowa mogła skorzystać wcześniej przy dołożeniu należytej, a nawet minimalnej staranności. Dowód ten zatem ewidentnie nie był dowodem nowym. Przyjęcie takiego stanowiska pozwala na wyeliminowanie z podstaw wznowienia postępowania spóźnionego ujawniania nowych okoliczności faktycznych lub środków dowodowych, które wynikało z zaniedbania lub przyjęcia błędnej strategii procesowej. Powód nie wykazał zatem, że okoliczności, na które się powołuje w skardze nie były mu znane wcześniej ani że wcześniej nie mógł ich wyjawić.

W rezultacie, Sąd Okręgowy na podstawie art. 410 § 1 k.p.c. odrzucił skargę o wznowienie postępowania.

Zażalenie wniósł powód, zaskarżył postanowienie w całości, zarzucając mu:

I. naruszenie przepisów postępowania poprzez błędne zastosowanie art. 403 § 2 k.p.c. w związku z art. 410 k.p.c. i odrzucenie skargi w wyniku bezzasadnego przyjęcia, że skarga nie zawiera podstaw do wznowienia postępowania, a w szczególności:

a) nie zawiera nowego dowodu i nowej okoliczności, o którym mowa w art. 403 § 2 k.p.c.

b) oświadczenie pozwanego było znane powodowi już w 2012 r. i mogło zostać powołane już w 2012 r. jako dowód w sprawie,

c) nieprzedstawienie dokumentu przez Powoda wynikało z zaniedbania lub błędnej strategii procesowej,

d) dotyczy faktu ujawnialnego
podczas, gdy:

a) oświadczenie pozwanego stanowi nowy dowód i nową okoliczność istniejącą przed wydaniem prawomocnego wyroku Sądu Okręgowego w Ł., z dnia 25 lutego 2016 r., nieznany pełnomocnikowi powoda, którego w poprzednim postępowaniu nie powołano, gdyż nie istniała taka możliwość po stronie powodowej z uwagi na obiektywną przeszkodę, zaś strona pozwana zataiła informacje o oświadczeniu nie zamieszczając go w aktach osobowych powoda,

b) oświadczenie pozwanego zostało wykryte przez pełnomocnika powoda w dniu 12 sierpnia 2016 r. i dopiero wówczas została powzięta wiadomość o oświadczeniu w sposób pozwalający na powołanie tego dokumentu w postępowaniu sądowym - do tego czasu dokument pozostawał nieznany i niedostępny dla pełnomocnika powoda i dopiero wówczas mógł zostać rzeczywiście wykorzystany,

c) oświadczenia nie zostało wykryte uprzednio wskutek awarii technicznej ewentualnie nieprawidłowości w sposobie dostarczania pełnomocnikowi powoda usług przez operatora Internetu, a więc z przyczyn obiektywnych, niezależnych od powoda, jak i jego pełnomocnika,

d) z uwagi na argumentację powołaną w lit. b) i c) dokument stanowił fakt nieujawnialny, a nie nieujawniony,

II. naruszenie przepisów postępowania - art. 407 § 1 k.p.c. w związku z art. 410 k.p.c. poprzez błędne przyjęcie, że termin do wniesienia skargi nie został dochowany, co stanowiło podstawę odrzucenia skargi, podczas gdy z przyczyn obiektywnych i niezależnych od powoda (awaria sprzętu komputerowego względnie nieprawidłowe dostarczanie usług Internetowych) oraz częściowo zależnych od pozwanego (nieprawidłowe prowadzenie dokumentacji pracowniczej Powoda) powołanie nowego dokumentu przez powoda było możliwe nie wcześniej niż w dniu 12 sierpnia 2016 r., co oznacza że skarga o wznowienie prawomocnie

zakończonego postępowania wniesiona w dniu 25 października 2016 r. została złożona z zachowaniem wymaganego terminu,

III. naruszenie przepisów postępowania - art. 410 k.p.c. - poprzez błędne uznanie, że skarga o wznowienie prawomocnie zakończonego postępowania została wniesiona po terminie (zarzut II) i nie została oparta na ustawowej podstawie (zarzut I), co stanowiło podstawę odrzucenia skargi, podczas gdy skarga została wniesiona w terminie i została oparta na ustawowych podstawach.

Kierując się zgłoszonymi zarzutami skarżący domagał się uchylenia zaskarżonego postanowienia.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zażalenie nie jest zasadne.

Zarzuty stawiane postanowieniu Sądu Okręgowego nie prowadzą w zamierzonym przez powoda kierunku. Skarga o wznowienie postępowania jest nadzwyczajnym środkiem odwoławczym. Oznacza to, że przesłanki uzasadniające jej skuteczność nie podlegają wykładni rozszerzającej. W sytuacji, gdy strona otrzymuje dokument (przesłany pocztą) nie może twierdzić, że okoliczności z niego wynikające zostały wykryte później, jak również, że nie mogła z niego skorzystać w poprzednim postępowaniu. Na wykładnię art. 403 § 2 k.p.c. nie wpływają też relacje zachodzące między powodem i jego pełnomocnikiem. Skoro pracownik otrzymał pismo pracodawcy – co w sprawie jest bezsporne – to nie może zasłaniać się niedookreślonymi trudnościami w zakresie przepływu informacji między nim i jego pełnomocnikiem. Twierdzenie zatem, że pismo pracodawcy nie było znane powodowi, nie jest nośne. Przepis art. 403 § 3 k.p.c. odnosi się zarówno do strony jak i jego pełnomocnika. W rezultacie, jeśli powód wiedział o dowodzie, nie można głosić, że jego pełnomocnik w rozumieniu art. 403 § 2 k.p.c. „wykrył” nowy dowód, czy okoliczność, która wcześniej była nieznana i niedostępna.

Sumą tych spostrzeżeń, jest wniosek, że Sąd Okręgowy prawidłowo uznał, że skarga o wznowienie postępowania nie została oparta na ustawowej podstawie (art. 403 § 2 k.p.c. w związku z art. 410 § 1 k.p.c.).

Nie inaczej jest w przypadku zarzutu naruszenia art. 407 § 1 k.p.c. w związku z art. 410 § 1 k.p.c. Sąd drugiej instancji klarownie wyjaśnił, że trzymiesięczny termin do wniesienia skargi liczy się od dnia, w którym strona dowiedziała się o podstawie wznowienia. W rozpoznawanej sprawie oznacza to, że jeśli powód otrzymał w dniu 8 września 2012 r. pismo pracodawcy (czemu nie zaprzecza), to od tego dnia należy liczyć termin z art. 407 § 1 k.p.c. W tym stanie rzeczy za gołosłowną należy uznać konkluzję zawartą w zażaleniu, że powołanie się na ten dowód przez powoda nie było możliwe wcześniej niż w dniu 12 sierpnia 2016 r. Nieudowodnione, a tym samym niewiarygodne, są wyjaśnienia wskazujące na „awarię sprzętu komputerowego, względnie nieprawidłowe dostarczanie usług Internetowych”. Tego rodzaju narracja nie może rzutować na pewność obrotu prawnego. W konsekwencji, trzeba uznać, że Sąd drugiej instancji prawidłowo uznał, że skarga o wznowienie postępowania została wniesiona z uchybieniem terminu z art. 407 § 1 k.p.c.

Wobec powyższego, zgodnie z art. 394¹ § 3 k.p.c. w związku z art. 398¹⁴ k.p.c. należało orzec jak w sentencji. O kosztach postępowania Sąd Najwyższy orzekł kierując się zasadą z art. 98 § 1 k.p.c. i art. 99 k.p.c.